

Slovenski Pravniki.

Leto XVI.

V Ljubljani, 15. junija 1900.

Štev. 6.

Povabilo radi obnovitve pretrganega postopanja.

Spisal c. kr. dež. sod. svetnik A. Levec.

Postopanje, pretrgano vsled smrti stranke, katere ni zastopal niti odvetnik, niti kaka druga za pravdo pooblaščen oseba, se po §-u 155. civ. pr. r. lahko na ta način zopet obnovi, da predlaga nasprotnik sodišču, pri katerem je pravna stvar ob smrti umrle stranke tekla, povabilo njenih pravnih naslednikov. Na ta predlog je povabiti pravne naslednike na obnovev postopanja in — če se pretrganje ni zgodilo v teku kakega roku — ob enem na razpravo v glavni stvari ali na nadaljevanje te razprave. Če k naroku ne pride nikdo povabljenih pravnih naslednikov, tedaj mora sodišče, če je trditev glede pravnega nasledstva dovolj izkazana, izreči na nasprotnikov predlog s sklepom, da smatra postopanje po pravnih naslednikih umrle stranke obnovljenim (§ 156.). Ako pa povabljeni pravni nasledniki ali nekateri pridejo k naroku in oporekajo dolžnosti vstopiti v pravdo, odloči o tem sporu sodišče po ustni razpravi (§ 167.). Razprava o glavni stvari se more začeti v obeh slučajih šele po razglasitvi sklepa, ki izreka dolžnost obnovitve postopanja.

Iz vsebine besed v 3. odstavku §-a 155.: » sme nasprotnik tudi predlagati povabilo« izhaja, da je povabilo radi obnovitve postopanja le fakultativno sredstvo, da se pravni nasledniki prisilijo stopiti v pravdo. Nasprotnik ima tedaj prosto pot: ali hoče doseči obnovev postopanja potom povabila ali pa po predpisu §-a 164. civ. pr. r. Po le-tem predpisu bo nasprotnik gotovo ravnal takrat, kadar je pristojno razpravno oblastvo že pravomočno rešilo vprašanje o pravnem nasledstvu; kajti neumestno bi bilo, da bi nasprotnik, ko lahko izkaže že dognano pravno nasledstvo (§ 164), po ovinku po-

vabila in posebnega postopanja vsled povabila to iskal, kar bi se mu že moralo dovoliti na goli predlog po smislu §-a 164.

Drugače pa je, če so tu šele dedne izjave ali celo nasprotujoče si dedne izjave. V tem slučaju nasprotnik še ne more natančno presoditi, proti katerim, za pravne naslednike se izdajajočim osebam bi mogel uspešno nadaljevati pravdo. Tedaj je za nasprotnika jako dobro to povabilo pravnih naslednikov; ker je namreč v postopanju o povabilu odločiti, ali so pravni nasledniki dolžni ali ne, stopiti v pravdo, ta odločitev pa je odvisna od tega, če je pravno nasledstvo dovolj izkazano, zato se razmotriva v vmesnem, vsled povabila nastalem sporu vprašanje o pravnem nasledstvu in na podlagi izida tega razmotrivanja razsodi se o predlogu nasprotnika.¹⁾

Namen, ki ga ima zakon s »povabilnim postopanjem«, je torej očitno ta, da zamore nasprotnik umrle stranke pravdno postopanje v tir spraviti že tedaj, ko se razpravno oblastvo še ni končno izreklo o pravnem nasledstvu; to postopanje torej hoče pospešiti pravdno postopanje.

Iz navedenega izhaja, da povabilo oseb, ki so se šele oglasile za dediče, ni le možno, kakor pravijo motivi (str. 256. uradne izdaje), ampak se vrši praviloma; kajti če je glede pravnega nasledstva že pravomočno odločeno, tedaj je povabilno postopanje, kakor rečeno, popolnoma odveč in bi le-to ne pospeševalo, kakor bi moralo, ampak le zavlačevalo. Celo tedaj, kedar je upravičenost k dedni izjavi in torej pravno nasledstvo brezdvomno, ni umestno povabilo na obnovitev, ampak je umestna le obnovitev postopanja po smislu §-a 164.

¹⁾ Motivi (str. 256 uradne izdaje) pravijo sicer, da zadostuje za izkazilo pravnega nasledstva, če so osebe, ki jih je povabiti, prepodale svoje dedne izjave. Toda če bi že prepodaja dedne izjave ustanovila dolžnost vstopiti v pravdo, potem bi bilo povabilno postopanje pač odveč, ker bi se potem dalo postopanje na dokaj preprostejši način obnoviti po §-u 164. Po našem mnenju znači zakonov izraz „Bescheinigung der Rechtsnachfolge“ pač nekoliko več in mora pravdno sodišče presojati tudi dopustnost in zakonitost dedne izjave, osobito tedaj, kedar so radi nesprejetja dedne izjave vloženi pravni leki. Več nego presojati, ali dedna izjava ustreza zakonovim določilom, pa pravdno sodišče seveda ne sme storiti.

Zato mislimo tudi, da povabilno postopanje ni prikladno v slučajih, kadar se postavi po §-u 811. obč. drž. zak. zapuščini umrle osebe skrbnik, ali postavi stranki, ki za pravdo nezmožna postane, zakonit zastopnik, ali imenuje namesto umrlega zakonitega zastopnika nov zastopnik (§ 158.), ali ako nujnost pravedne stvari zahteva, da se po §-u 8. civ. pr. r. pravnomočno nezmožni stranki postavi skrbnik. Kaj naj se v takih slučajih razpravlja v vmesnem sporu? Tu ni rešiti nikakega pravnega vprašanja, kakor pri povabilu pravnih naslednikov. Če je izkazano, da je zastopanje upravičeno in da je tako tudi prestal vzrok pretrganja, potem so s tem dani vsi pogoji, da se ugodi predlogu na obnovitev postopanja po §-u 164.

Pripomnja 2. k obrazcu št. 26 uradne knjige obrazcev, ki govori o povabilu pravnih naslednikov, pa pravi: »Obrazec je tudi rabiti, če se je postavilo zapuščini skrbnika po smislu §-a 811. obč. drž. zak.« Pasus se bo potem glasil: »Ako je zadostno izkazana upravičenost . . . k zastopanju« i. t. d. In Trutter trdi v svojem sistemu, str. 238., da nasprotna stranka v slučajih §-ov 155. in 158. civ. pr. r. lahko predlaga tudi povabilo kuratorja, zakonitega zastopnika ali novega zakonitega zastopnika. Toda ti pouki pa se nam ne zde umestni. V teh slučajih namreč nasprotnik lahko ali sam dobi dotični imenovalni sklep v roke na pr. pri postavljenji skrbnika, ali izposluje prepis le-tega (§ 288. opr. r.), ali pa predlaga, da se preskrbi dotični akt in torej lahko izkaže ali popolnoma dokaže, da je prestal vzrok pretrganja.

Zakon tudi nikjer ne govori o povabilu zapuščinskega kuratorja, pač pa določa § 164., da morata potem, ko se postavi zapuščinski kurator po §-u 811. obč. drž. zak. ali iz drugih razlogov, izposlovati obnovitev postopanja bodisi kurator, bodisi nasprotnik po določilih navedenega paragrafa.

Odst. 3. §-a 158. pravi sicer, da more tudi nasprotnik predlagati povabilo zakonitega nasprotnika stranke, ki je za pravdo nezmožna postala, ali povabilo novega zakonitega zastopnika; toda radi neumestnosti takega postopanja se po našem mnenju ta zakonita dopustnost pač ne utegne uporabiti.

Tudi naša komentatorja Neumann (str. 423.) in Fürstl (str. 247.) prav spoznavata neumestnost navedenega zakonitega

določila (§ 158. odst. 3.), se nanj ne ozirata, ampak pravita — tako tudi uradni formular št. 28. — naj nasprotnik samo po §-u 164. izposluje obnovitev postopanja proti zakonitim zastopnikom.

Nemški državni civilno-pravdni red, po katerem so posneta določila o pretrganji in obnovitvi postopanja, nima v odnosnem §-u 219. nikakega, odstavku 3. §-a 158. civ. pr. r. podobnega predpisa. Le-oni se glasi proti koncu: »... , teda se s postopanjem pretrga, dokler zakoniti zastopnik ali novij zakoniti zastopnik ne obvesti nasprotnika, da je postavljen za zastopnika, ali dokler nasprotnik zastopniku ne naznani, da namerava postopanje nadaljevati.« S tem naznanilom je po §-u 191. drž. civ. pr. r. seveda moči združiti povabilo, toda to ni povabilo na vmesni spor, ampak povabilo na razpravo o glavni stvari.

Sklepi shoda odposlancev avstrijskih odvetniških zbornic.

(Konec.)

IV. Sklepi glede odmerjanja stroškov.

(Poročevalec dr. A. Weishut.)

Zbor odposlancev avstrijskih odvetniških zbornic izjavlja:

1. Kedar se odvetnikom določajo stroški, se posebno na višjih inštancah le izjemoma ozira na eksistenčne pogoje stanu; mnogi sodniki ne upoštevajo prememb, ki so nastale z novim postopanjem tudi v odvetnikovem delovanju. Ako se odmerja nagrada le na podlagi časa, ki se na razpravi prebije, ne more biti njegov težavni in odgovorni posel nikoli primerno poplačan. Temveč vpoštevati je poleg pripravljanja in režije tudi dolgotrajne študije, skrb za starost, invaliditeto ter rodbino, in ozirati se je na splošno stališče odvetništva.

2. Delu avstrijskih odvetnikov se popolnoma neutemeljeno odreka skoraj vsaka cena, kajti zneski stroškov, ki so se doslej določali v pravih za velike svote ali zelo važne življenj-